● Yaddaş

Vandalların vəhşiliyinə şahidlik edən Köçərli məscidi

Uca dağlar zirvəsində məskən salmış Şuşa Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlıq, mübarizə, vətənə olan məhəbbətin simvolu olmaqla yanaşı, həm də milli-mənəvi dəyərlərimizin rəmzinə çevrilmişdir. Şərq memarlığının ən gözəl incilərinin muzeyi hesab edilən Şuşa həm də Avropa mədəniyyətini özündə sintez edən qədim şəhərdir. Daş döşənmiş küçələri, geniş və yaraşıqlı, unikal Şərq memarlığı üslubunda tikilmiş evləri, kilsə və məscidləri, müxtəlif dövrlərə aid hamamları bu şəhərin qədimliyi ilə yanaşı, mədəni kimliyini də sübut edən tarixi yadigarlardır.

Şuşada 17 məhəllə var. Maraqlıdır ki, milli-mənəvi dəyərlərə sədaqəti ilə seçilən şuşalılar hər məhəllədə öz dini inanclarını həyata keçirmək üçün bir məscid inşa etmişdilər. Belə məscidlərdən biri də XIX əsrdə Şuşanın Köçərli məhəlləsində tikilmiş Bəhmən Mirzənin saray kompleksinə aid Köçərli məscididir.

Xatırladaq ki, Köçərli məhəlləsi Şuşanın 9 aşağı məhəlləsindən biridir. XIX əsrin memarlıq abidəsi olan məscid 1992-ci il mayın 8-də Ermənistan silahlı qüvvələri Şuşa şəhərini işğal etdikdən sonra vandallar tərəfindən yandırılaraq yararsız hala salınmışdır. Ermənilər Şuşanı işğal edərkən şəhərdə olan bir sıra tarixi abidələri ya yandırmış, ya da dağıdaraq yararsız vəziyyətə salaraq azərbaycanlılara məxsus izləri silməyə cəhd etmişlər. O cümlədən şəhərdə olan 17 məsciddən yalnız ikisi müəyyən qədər öz tarixi görkəmini qoruyub saxlamışdır. Əfsuslar olsun ki, salamat qalan məscidlərdə cüzü dəyişiklik edərək onları da İran-fars məscidi formasına salmağa cəhd etmişdilər.

Ermənilərin etdikləri vəhşiliklər, tarixi mədəni abidələri düşünülmüş şəkildə məhv etmələri barədə dəfələrlə UNESCO-ya müraciət edilib. Belə ki, ermənilərin dağıdıb məhv etdikləri tarixi mədəni abidələrimizin monitorinqinin aparılmasını xahiş etsək də, başı siyasi oyunlara qarışmış bu təşkilat, "biz siyasətə qarışmırıq" bəhanəsi ilə ermənilərin mədəni tariximizə qarşı törətdikləri vəhşilikləri görməzdən gəlib, işğaldan azad edilmiş torpaqlara missiya göndərməkdən "ustalıqla" imtina ediblər.

Bir el məsəlində deyildiyi kimi: "Cidanı çuvalda gizlətmək olmaz". Şuşaya gələn turistlər, diplomatlar, səyyahlar bu qədim tarixi şəhərə qədəm qoyduqda insanlığa utanc gətirən erməni vəhşiliyinin şahidi olurlar. Erməni vəhşiliyinə şahidlik edən "qurbanlardan" olan Köçərli məscidi Şuşada gedən abadlıq və quruculuq işləri sırasında ikinci dəfə yaşam hüququ alanlardandır.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2023.-28 mart.- S.11.